

Føroya Sosial-Demokrat

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 25

Lýsingarprísir fyri mnt: 20 oyru á
1. síðu, 15 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 21. juni 1952

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 3,20 + porto um fjórðingsárið

25. Árg.

Prestalótir

»Hann (V. D.) brúkar teir 7 »visu« sum vísindarligar garantar fyri umseting sína. Hetta haldi eg vera óruddiligan atburð. Tað visti seg nevniliga, at teir 7 »visu« ikki dugdu at citera J. D. beint; og teir lögdu eina skeiva merking inn í J. D.'s orð (»við tað at«), og om-
aná dálkaðu teir minnið um J. D. Ljótari gerð hefur ikki verið gjørd í Føroyum innitil henda dag.

(Z. E. Brimnes, prestur, í
»Sos. Dem.« 7/6 1952).

Tað hevur stundum kropið í fingrunum á mær eftir at lagt uppí, tá ið eg havi lisið mangt av tí fariseiska og ljóta skrivinum, sum frammi hevur verið í blöðunum frá prestahondum, síðani Brimnes seinasta vetur gjørdi sitt makaleysa og — fyri flestu Føroyingum — skakandi álop á V. Danielsen og hina føroysku Bibliuna. Men eg havi hildið meg frá tí, tá ið eg havi sæð, hvussu óekta og grundarringt fram er farið frá atsóknarmanna síðu.

Men í dag fer Brimnes út um öll mark, ið hvussu er gongur hann mær so nær, at eg ikki haldi meg kunna tigma longur.

Brimnes hevur alla tíðina roynt at givið útsjón av, at hansara illvilji stavar frá hinum ringa føroyska málinum, sum vera skal í Bibliuni, og Harems, hann vil bílla fólki inn, at umsetingin sambært grundmálunum skal vera so ring, og tí ger hann seg inn á Hinar Heilagu Skriftirnar. Men so kemur F. T. — vælsaktans Festir Thaysen, prestur í Havn — vassandi so vælsignað barnsligur og einfaldur og sigur, at öll henda skrivningin um Bibliuna er: *Stríðið millum kirkjuna og sektirnar!* Hyggja síggj! Mundu vit ikki öll hava ein illgruna um tað? Hatta fyríkemur mær, sum tá ið hin neyðars smádrongurin rópti um keisaran, at hann var jú nakin, tá ið bæði bluffararnir og fólkið sjálvt og keisarin við kappadust um at bílla sær sjálvum og öðrum inn, at keisarin var í stívasta stási.

Var einki annað satt í greinini hjá Thaysen — hatta mundi vera sannleikin — men helst mundi tað ikki koma prestabróðrum hansara á Eiði og í Fuglafirði heilt væl við, tí harvið stemplar hann skrivning teirra sum *lótir* — *prestalótir!*

Brimnes vil siga, at V. D. hevur okkum 7 »visu« sum vísindaligar garantar. Vit hava kunngjørt í blöðunum, hvat tað er, vit hava gjørt í sambandi við bibliutýðingina, vit vilja hvørki gera arbeið okkara týðningarmiklari ella víðari enn tað er, men vit hava gjørt tað, vit hava sagt, vit hava eftir fórimuni gjørt tað við lít, og tað vilja vit standa við. Hin statslönti sálarsyrgjarin á Eiði kallar okkum hánisliga teir 7 »visu« og ger sær tann ómak at seta visu í gásareygu — fyrí at gera okkum til látrus fyrí öllum Føroya fólki. Men eg kann siga Brimnesi tað, at eg eri ikki býttari enn so, at tá ið eg hevði verið eitt korter inni

í stovu hansara í prestagarðinum norðuri á Eiði, tá sá eg skiliga, at einki hald var í öllum tí, hann hevði garterað um í blöðunum. Eg spurdi hann, hvat tann grelligasta misvísingin í bibliutýðingini var, sum hann hevði funnið. *Hann kundi onga vísa mær á!* — Hann mátti fyrst kanna hana nærri. Og tá hevði hann í blöðunum frammanundan sagt, at hann kundi á hvørjan av teim um 1600 síðunum í Bibliuni prógva, hvussu óvandilig umsetingin var!

Minir lesarar — *prestalótir!*

Er Brimnes nú maður fyri at dómá mál? Einki í skrivning hansara hevur fyri mær prógvað, at hann er málkønur, og heldur ikki dugi eg at siggja, at hann hevur máloyra, er málmusikalskur — tvørturímóti. Og hvat kunnu vit krevja av manni, sum stóran part ella meginpartin av ævi síni hevur verið uttanlands og heilt avskorin frá tí framburði og teirri broyting sum málið hevur haft her á landi hesi seinastu 25 árin? Vit krevja heldur einki annað enn, at slíkur maður skal ikki gera seg upp til tað, sum hann ikki er.

Men tá ið hesin maðurin — sum nú í háltv ár hevur gjørt sitt ystarsta fyrí at háða V. Danielsen og okkum 7 — leggur okkum undir at hava dálkað minnið um J. Dahl, so skal eg ikki lata tað sita á mær. Eg mótmæli tí harðliga og meti tað fyrí at vera sum so mangt annað frá Brimnesi!

Eg var ikki meir enn hálvvaksin, tá ið eg fekk mær allar teir partar av Nýggja testamenti, sum Dahl tá hevði týtt, og tá ið einans Jóhannesar Evangelium var eftir, tók eg týðing A. C. Evensens og fekk hana hefta saman við hinum hjá Dahl í eitt samlað Nýggja Testamenti. Eg kann her nevna, at allir vit 4, sum vóru norðuri á Eiði og tosaðu við Brimnes, hövdu haft tilikt Nýggja Testamenti í eini 20 ár. Ber tað prógv um illvilja móti Dahl og týðing hansara, hóast har vóru orð og orðafelli, sum eingin kundi vænta okkum at vera samdar við? Tað kundi borið á, at Brimnes ikki sjálvur hevur slíkt prógv fyrí sonnum áhuga fyrí Hinum heilagu Skriftunum á føroyskum máli! Vit hava sagt frá, hví okkum tykist at umseting Dahls einans sýnist at hava verið ætlað tí fólki, sum gongur í kirkju. Tað kann aldri í verðini røpast at »dálka minnið um J. Dahl« ella kallast ein ljót gerð. Men tann ljótasta gerð, ið gjørd er í Føroyum — um so skal verða tikið til — er hetta, at ein prestur roynir at skræða Bibliuna úr hondunum á Føroyingum, tá ið teir endiliga hava fingið hana á móðurmálinum. Nær hava Føroyingar áður spurt, tá ið teir hava keypt norskar og danskar Bibliur, um nú málið sum »vera gott«, og um Biblian er týð beinleiðis eftir grundmálunum o. s. fr.? Ongatíð! Hvi er hvør maður í Føroyum í dag farin at kanna og fregnast um mál og grundmál og tilíkt? Er tað tí at prestarnir hava

upplýst fólkið so væl? Nei og aftur nei! Spyrjið Thaysen: *Tað er stríðið millum kirkjuna og sektirnar!* Og í hesum stríði teirra blúgvast prestarnir ikki við at gera seg inn á sjálva Bibliuna, tíat umsetarin ikki er kirkjumaður.

Og Harems prestur! Tit sóu, hvussu hann herfyri skrivaði um, at hann so sakliga, so sakliga var komin við leiðbeiningum, »*Derpaa angreb de 7 mig!*« Vit siggja fyrí okkum hendan spaka, lærda mannin, sum sáttliga og vælmeinandi og sanneleiksleitandi roynir at vísa fólki hina røttu leiðina, og so leypa hesir sjei fram sum villdyr og vilja skræða hann sundur! Og so er sannleikin tann, at hann við rangingum villeiddi fólkið viðvikjandi Bibliutýðingini, soleiðis at vit noyddust at koma aftur umaftur!

Aftur tað sama: *Lótir — prestalótir!*

Tað var hatta.

Fugljárðarprestur helt seg vera stuttligan, tá ið hann herfyri spurdi V. Danielsen, um hann vildi meta seg sjálfvan saman við bibliutýðaran Tyndale. Eg hugsi ikki, V. D. man hava meint tað. Heldur man hann hava sammetti hin geistliga heimin á dögm Tyndales við prestaskapin í dag. Um hann gjørdi hetta av røttum, skulu vit siggja niðanfyri.

William Tyndale týddi Nýggja Testamenti til enskt mál. Tað kom til Onglands í 1526. Fekk tað mótsöðu? Ja, kanska av gudloysingum og slíkum fólki, heldur onkur. Nei — kirkjan var sansaleys av óði! Biskuppurin í London (Eg hugsaði um hann, tá ið Brimnes fyrstu ferð skrivaði um hina føroysku Bibliuna) Mr. Tunstall, helt röðu við St. Paul's Cross og segði, at hann hevði funnið 3000 villur í hesi bók, sum bert fyllir einar 300 síður! Har blíknar jú Brimnes afturímóti. Hin 11. februar fór stórhending fram við St. Paul's kirkjuna í London: Umseting Tyndales varð brend á báli! Og samankomin var har ein prýðiligur skari av geistligum monnum í finastu skrud og skreyt, abbatar, priorar, biskuppar, teologiskir doktarar og sogar ein kardinalur. Fátakslig er prestagongan á Ólavsoke móti teirri glæsligu sjón, ið her var at sjá, har vóru ornat úr finasta klæði úr Eysturlöndum, og login frá teim brennandi Nýggju Testamentunum skygdi í breiðum gulkrossum á prúðum prelatabringum. Mestur man gleðin hava glógvað í eygunum á Tunstall biskuppi, tá ið hann sá, hvussu eldurin forkom öllum teimum Nýggju Testamentunum, sum teir hövdu kunnað fingið fatur á. Og leikmaðurin, sum smokkuleggur í risutari vaðmalssjóstuku stóð eitt sindur burturfrá, man hava frótt seg yvir ta vökru sjón, sum honum var ut at siggja!

Og Tyndale sjálvur varð jagstraður úr landi í land, og at enda varð hann kvaldur av böðli nærhendis Antwerpen og brendur á báli aftaná. Líka frá teirri finu, hvítu biskupphondini, sum lýsti hann í bann og til hendan breiða böðlalógvan merkti Tyndale, hvat slíkt verk, sum hann hevði útint, kann vænta sær.

Nókur ár seinni kom hin sokallaða »Stóra Biblia« út í Onglandi, og í

henni var meginparturin av Tyndale's týðing. Men nú kom hon frá erva av: Kongurin signaði hana, Cromwell lat hana víðari, og kenningar okkara, Tunstall biskuppur í London, gevur sjálvur signing sína til hesa Bibliu, har tann sama týðing er, sum hann hevði funnið 3000 villur í! Tá kom Biblian ikki frá Tyndale — tá kom hon eina heilt aðra leið — og tá fær pípa Tunstalls eitt heilt annað ljóð!

Lótir — biskuppalótir!

Eitt afturat.

Prestarnir sýnast at halda, at einasti vegur til Bibliuna liggur um Keypmannahavn, ið hvussu er, um nakað skal verða týtt úr henni.

Tað er einum, sum teir ikki tykja at rokna við, og tað er *Gudi og Anda Hansara*.

Hvørjið hava skrivað Bibliuna og latið orð til innihalds hennara? Menn úr öllum stættum, við og uttan heimsins kunnleika. Eitt dømi: Útróðrarmaðurin Patur — hevði hann gingið eini 5—10 ár á lærðan háskúla í Keypmannahavn ella aðrastaðni? Nei, hann fór upp á land úr útróðrarbáti sínum, og hann talaði orð, sum allur heimsins vitskapur og lærdomur í 2000 ár hava roynt tí at forkomið og tileinkisgjört. Og tá standa tey líka sterk og við somu megi tann dag í dag! Hvussu ber tað til — hevði hann embætisprógv, gekk hann í kjóla og kraga? Nei — Andi Guds talaði gjøgnum hann. Hin sami Andin virkar í dag, soleiðis sum *Skovgaard Petersen* eisini sigur tað: »At oversætte den bibelske Aabenbarings Sandheder paa Alverdens Sprog er derfor ikke en selvtængen Opgave. Gud er i den Opgave, og Gud lader den lykkes. Alle Sprog skal tjene Menneskesønnen. Folk af alle Tungemaal skal »staa for Tronen« (Johs. Aab. 7.9). *Oversættelsen kan derfor regne med Guds Aands Bistand*. Sprogunderet fra Pinsedag gentager sig vel ikke helt paa samme Maade: Guds Aand gør ikke Menneskers Arbejde overflødig; men Gud selv staar inde for, at Arbejdet paa at tvinge selv de ringeste Sprog til at forkynde Kristi Evangelium skal lykkes.«

Soleiðis skrivur *dómprósturin Skovgaard Petersen* — sum tað er nógv ímillum skrivningarlag hansara og prestanna Brimnes og Harems!

Eg fari at lúka leik á hesum sinni. Tað er eisini bæði synd og skomm, tað stríð, sum verið hevur í blöðunum um Bibliuna; men eftir standa tí hesir sannleikarnir:

1. *Prestarnir Zacharias E. Brimnes og Poul Harems* hava í 1951/52 søkt at V. Danielsen, aftur fyrí at hann hevur umsett Bibliuna.
2. *Teir* hava somuleiðis, hvør í sínum lagi, søkt at Bibliuni sjálvi og mælt fólki frá á fja sær ella lesa hana — hóast Brimnes alment hevur vítað, at hann einki villeiðandi hevur funnið í henni.
3. *Til henda dag* eru teir ikki komnir fram við nokrum, sum gevur Føroyingum sanna orsök til at firnast hina føroysku Bibliuna.

Tórshavn, hin 7. juni 1952.

P. W. Háberg.